

Sygn. akt I KK 37/19

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie A.B., P.F., A.P. skazanych za przestępstwa z art. 279§1 k.k. i inne po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 17 października 2019 r., kasacji wniesionych przez obrońców skazanych od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 lutego 2019 r., sygn. akt: II Ka (..), zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 26 października 2017 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł:

- 1) oddalić kasacje jako oczywiście bezzasadne,
- 2) zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. S.B. (Kancelaria Adwokacka w W.) - obrońcy z urzędu skazanego A.P. 442,80 (czterysta czterdzieści dwa 80/100) zł, w tym 23% VAT za sporządzenie i wniesienie kasacji,
- 3) zwolnić skazanego A.P. od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego,
- 4) zasądzić od skazanych A.B. i P.F. na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania kasacyjnego w częściach na nich przypadających.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. , wyrokiem z dnia 26 października 2017 r., sygn. akt II K (...), wydanym w stosunku do niżej wymienionych, jak również innych osób objętych aktem oskarżenia:

I. oskarżonego **A.P.** :

- a) uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach: 271, 274, 276, 278-279 aktu oskarżenia, przy czym z ich opisu wyeliminował zwrot: „zorganizowanej”, a nadto z opisów czynów opisanych w punktach: 271, 278-279 aktu oskarżenia wyeliminował zwrot: „przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności” oraz przyjął, iż one wszystkie zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wypełnia znamiona art. 279 § 1 k.k. k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to skazał go i wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności;
- b) uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach: 272, 280-281 aktu oskarżenia, przy czym z ich opisu wyeliminował zwrot: „zorganizowanej” oraz „przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności”, a nadto przyjął, iż zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wypełnia znamiona art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to skazał go, zaś na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności;
- c) uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach: 273 i 275 aktu oskarżenia, przy czym z ich opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” oraz przyjął, iż zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wypełnia znamiona art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 282 k.k. w zb. z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to skazał go, zaś na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności;

- d) uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie 270 aktu oskarżenia z tym, że z jego opisu wyeliminował zwrot: „zorganizowanej” oraz „przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności” i zakwalifikował go z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to skazał go i wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- e) uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie 277 aktu oskarżenia i za to na podstawie art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. skazał go i wymierzył mu karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;
- f) na podstawie art. 85 § 1 i § 3 k.k., art. 86 § 1 k.k., art. 91 § 2 k.k. wymierzone oskarżonemu A.P. jednostkowe kary pozbawienia wolności połączył i wymierzył mu karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- g) na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł solidarny obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego J.U. kwoty 40.000,00 złotych;

II. oskarżonego **A.B.** :

- a) uznał za winnego dokonania czynów zarzucanych mu w punktach: 335, 337-338, 340-344, 347-351, 353-356, 358-359, 361, 363, 365-372, 374-377, 381- 382, 384, 386, 390-391, 396, 398 komparycji (a z punktów 2, 4-5, 7-11, 14-18, 20-23, 25-26, 28, 30, 32-39, 41-44, 48-49, 51, 53, 57-58, 63, 65 aktu oskarżenia sygn. V Ds. [...]) z tym, że z ich opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej”, a także przyjął, iż zostały one popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wypełnia znamiona art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to skazał go i wymierzył mu karę 5 lat pozbawienia wolności;
- b) uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach: 336, 352, 360, 364, 379, 383, 385, 388, 393, 397, 399, 402 komparycji (a z punktów 3, 19, 27, 31, 46, 50, 52, 55, 60, 64, 66, 69 aktu oskarżenia V Ds. (...)) z tym, że z ich opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” i przyjął, iż zostały one popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wyczerpało znamiona art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to skazał go, zaś na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności;

c) uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach: 362, 373, 389, 392, 400 (a z punktów 29, 40, 56, 59, 67 aktu oskarżenia V Ds. (...)) z tym, że z ich opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” i przyjął, iż zostały one popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wyczerpało znamiona art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 282 k.k. w zb. z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.

i za to skazał go, zaś na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności;

d) uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach: 378 i 380 komparycji (a w punktach 45 i 47 aktu oskarżenia V Ds. (...)) z tym, że z ich opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” oraz przyjął, iż zostały one popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wyczerpało znamiona art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to skazał go, zaś na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

e) uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach: 394 i 401 komparycji (a w punktach 61 i 68 aktu oskarżenia V Ds. (...)) z tym, że z ich opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” oraz przyjął, iż zostały one popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wyczerpało znamiona art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to skazał go, zaś na podstawie art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

f) uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie 387 komparycji (a 54 aktu oskarżenia V Ds. (...)) z tym, że z jego opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. skazał go, zaś na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

g) uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie 395 komparycji (a 62 aktu oskarżenia V Ds. (...)) z tym, że z jego opisu wyeliminował zwrot

„zorganizowanej” i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 2 k.k. w zb. z art. 282 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. skazał go, zaś na podstawie art. 282 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności;

h) uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie 357 komparycji (a 24 aktu oskarżenia V Ds. (...)) i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. skazał go i wymierzył mu karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

i) uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie 346 komparycji (a 13 aktu oskarżenia V Ds. (...)) z tym, że z jego opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” i za to na podstawie art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. skazał go, zaś na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności;

j) uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie 339 komparycji (a 6 aktu oskarżenia V Ds. (...)) z tym, że z jego opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. skazał go, zaś na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

k) na podstawie art. 85 § 1 i § 3 k.k., art. 86 § 1 k.k., art. 91 § 2 k.k. wymierzone oskarżonemu A.B. jednostkowe kary pozbawienia wolności połączył i wymierzył mu karę łączną 8 lat pozbawienia wolności;

l) na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umorzył postępowanie karne w zakresie czynu zarzucanego mu w punkcie 345 komparycji (a z punktu 12 aktu oskarżenia V Ds. (...));

m) na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego A.B. solidarny obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych:

- O. S.A. w O. kwoty 16.245,00 złotych;

- J.S. kwoty 20.000,00 złotych;

– W.G. kwoty 26.169,96 zł.

III. oskarżonego **P.F.** :

- a) uznał za winnego dokonania czynów zarzucanych mu w punktach: 119-123, 125-127, 129-132, 134-135, 137, 139, 141-145, 147-150, 154, 156, 159, 163-164, 167, 171, 173 aktu oskarżenia z tym, że z ich opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej”, a także przyjął, iż zostały one popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wypełnia znamiona art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to skazał go i wymierzył mu karę 5 lat pozbawienia wolności;
- b) uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach: 124, 128, 136, 140, 152, 155, 157-158, 161, 168, 172, 174, 177 aktu oskarżenia z tym, że z ich opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” i przyjął, iż zostały one popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wyczerpało znamiona art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności;
- c) uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach: 138, 146, 162, 165, 175 aktu oskarżenia z tym, że z ich opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” i przyjął, iż zostały one popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wyczerpało znamiona art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 282 k.k. w zb. z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to skazał go, zaś na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności;
- d) uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach: 151 i 153 aktu oskarżenia z tym, że z ich opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” oraz przyjął, iż zostały one popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wyczerpało znamiona art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to skazał go, zaś na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- e) uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie 160 aktu oskarżenia z tym, że z jego opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. skazał go, zaś na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3

k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

f) uznał za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w punktach: 166, 169, 176 aktu oskarżenia z tym, że z ich opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” i przyjął, iż zostały one popełnione w warunkach ciągu przestępstw, z których każde wyczerpało znamiona art. 278 § 1 kk w zb. z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art.

11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to skazał go, zaś na podstawie art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

g) uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie 170 aktu oskarżenia z tym, że z jego opisu wyeliminował zwrot „zorganizowanej” i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 2 k.k. w zb. z art. 282 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. skazał go, zaś na podstawie art. 282 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności;

h) uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie 133 aktu oskarżenia i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. skazał go i wymierzył mu karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

i) na podstawie art. 85 § 1 i 3 k.k., art. 86 § 1, art. 91 § 2 k.k. wymierzył mu karę łączną 8 lat pozbawienia wolności .

j) na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł obowiązek naprawienia szkody na rzecz O. S.A. oraz J.S..

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych m.in. przez A.P., oraz obrońców A.B. i P.F., Sąd Okręgowy w O., wyrokiem z dnia 29 marca 2017 r., sygn. akt II Ka (...) zmienił wyrok Sądu I instancji: w stosunku do A.P. poprzez złagodzenie wymiaru kary do 4 lat pozbawienia wolności; w stosunku do A.B. poprzez złagodzenie wymiaru kary do 6 lat pozbawienia wolności i wobec P.F. także poprzez złagodzenie do 6 lat pozbawienia wolności.

W pozostałym zakresie w stosunku do tych oskarżonych wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok Sądu odwoławczego został zaskarżony kasacjami wywiedzionymi przez obrońcę A.P., obrońcę A.B. i obrońcę P.F..

Obrońca skazanego A.P. w kasacji zarzucił rażące naruszenia prawa, mogące mieć wpływ na treść wyroku, tj.:

- a) art. 7 k.p.k., art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k. poprzez sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego, a ponadto jednostronną, powierzchowną i wybiórczą ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów, skutkującą zaniechaniem wszechstronnego wyjaśnienia całokształtu okoliczności sprawy w zgodzie z naczelną zasadą rzetelnego procesu karnego i zasadą prawdy materialnej, w szczególności poprzez uznanie, że ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji jest swobodna i nie nosi cech dowolności, w sytuacji gdy Sąd ten uznał za w pełni wiarygodne wyjaśnienia współoskarżonego, osoby wielokrotnie karanej, która składała wyjaśnienia obciążające inne osoby celem pozyskania niższej kary za popełnione przez siebie przestępstwa i kilkakrotnie zmieniała ich treść, co przesądza o tym, iż są to wyjaśnienia niespójne i niewiarygodne, a tym samym niemogące stanowić wyłącznej podstawy przesądzającej o winie danej osoby;
- b) art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., polegające na wadliwym przeprowadzeniu kontroli odwoławczej wyroku Sądu I instancji, poprzez wydanie orzeczenia utrzymującego ten wyrok w mocy, w części dotyczącej skazania A.P. za czyny opisane w akcie oskarżenia, przy jednoczesnym sporządzeniu uzasadnienia, które w sposób ogólnikowy odnosi się do zarzutów wskazanych w apelacji, nie wskazując na konkretne okoliczności sprawy, co doprowadziło do uznania bezzasadności postawionych zarzutów, a tym samym niezasadnego utrzymania wyroku Sądu I instancji w mocy w pozostałym zakresie;
- c) niewspółmierność kary poprzez wymierzenie skazanemu kary pozbawienia wolności w wymiarze niewspółmiernym do stopnia winy i szkodliwości społecznej przypisanych czynów.

W konsekwencji obrońca A.P. wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w O. oraz wyroku Sądu Rejonowego w W. i uniewinnienie oskarżonego ewentualnie, uchylenie wyroku obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Obrońca skazanego A.B. w kasacji podniósł zarzuty rażącej obrazy prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, poprzez naruszenie art. 433 § 2 w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nierozważeniu zarzutów apelacji, dotyczących:

- a) art. 5 § 2. k.p.k., przez skazanie oskarżonego A.B., wyłącznie na podstawie dowodu z wyjaśnień współoskarżonego A.M., mimo braku innych dowodów wskazujących na winę oskarżonego A.B. ;
- b) art. 7 k.p.k., poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego, wyrażającą się w sprzecznej z zasadami życiowego i logicznego rozumowania i jednoznacznie ukierunkowanej na poniesienie odpowiedzialności karnej przez oskarżonego, pomimo, że istnienie jedynego dowodu z pomówienia, jako nieweryfikowalnego, nie pozwala na uznanie winnym oskarżonego A.B. ;
- c) błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku, mającego wpływ na treść orzeczenia, a polegającego na przyjęciu ustaleń faktycznych, na podstawie wyjaśnień współoskarżonego A.M., iż oskarżony A.B. dopuścił się zarzucanych mu czynów, mimo braku w sprawie materiału dowodowego, pozwalającego na zweryfikowanie tych wyjaśnień.
- d) niewspółmierności (surowości) kary w odniesieniu do oskarżonego A.B..

W konsekwencji obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego A.B. od zarzucanych mu czynów lub zmianę i złagodzenie kary pozbawienia wolności, wymierzonej oskarżonemu A.B., ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Obrońca skazanego P.F. podniósł zarzuty:

- 1. rażącego naruszenia prawa materialnego to jest art. 4 kodeksu karnego przez jego niezastosowanie,
- 2. rażącego naruszenia prawa procesowego mające istotny wpływ na treść orzeczenia. tj. naruszenie art. 410 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez uznanie, że wina P.F. została udowodniona, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza, że oskarżony popełnił zarzucane mu czyny, albowiem wyjaśnienia współoskarżonego A.M. są całkowicie niewiarygodne, gdyż są niespójne, nieścisłe, pochodzą od osoby wielokrotnie karanej.

W konsekwencji obrońca P.F. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w O. i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w W. oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W pisemnej odpowiedzi na kasacje obrońców, prokurator wniósł o ich oddalenie, jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Żadna z kasacji nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań przypomnieć należy kwestie zasadnicze, odnoszące się do wszystkich wyżej opisanych skarg kasacyjnych.

Kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia i przysługuje stronie, stosownie do art. 519 k.p.k., od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie, tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.). Postępowanie kasacyjne służy więc, co do zasady, kontroli orzeczeń sądów odwoławczych z punktu widzenia dochowania norm prawa materialnego lub procesowego. Sąd Najwyższy nie jest natomiast uprawniony do ponownej, samodzielnej oceny dowodów i dokonywania na jej podstawie kontroli poprawności poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych. W niniejszym postępowaniu Sąd II instancji nie dokonywał zmian w wyroku Sądu Okręgowego, o czym świadczy utrzymanie w mocy wyroku Sądu I instancji w zakresie skazania oskarżonych. Tymczasem zarówno sposób zredagowania przez obrońców zarzutów kasacyjnych, jak i argumentacja przedstawiona na ich poparcie wskazują na niepokodzenie się skarżących z treścią wyroku Sądu I instancji, a nie wyroku Sądu odwoławczego. Takiej oceny nie zmienia – wyłącznie formalne – wskazanie przez obrońcę A.P., jako rzekomo naruszonych, przepisów art. 433 § 2 w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. Zasadniczym argumentem jest bowiem treść uprzednio wywiedzionych w sprawie apelacji dotyczących wszystkich trzech oskarżonych, w których – w nieco zmienionej redakcyjnie formie – analogiczne zastrzeżenia poczyniono pod adresem Sądu Rejonowego.

Oparcie kasacji na niemal tych samych zarzutach, które stanowiły podstawę zwykłego środka zaskarżenia, w więc inkorporacji – niepotwierdzonych zresztą – uchybień Sądu meriti w zakresie kompletowania i oceny zebranego materiału

dowodowego do postępowania apelacyjnego, jest sprzeczne z istotą postępowania kasacyjnego, stanowiąca o tym, że przedmiot zaskarżenia kasacji stanowi – co do zasady – wyrok sądu odwoławczego wydany po przeprowadzeniu kontroli instancyjnej orzeczenia Sądu I instancji (art. 519 k.p.k.).

Odnosząc się do kasacji wywiedzionej przez obrońcę A.P. podnieść należało następujące, dodatkowe argumenty.

1. Treść sformułowanych zarzutów nie dotyczy procedowania Sądu Okręgowego, tylko Sądu I instancji. Wskazuje na to powołanie, jako rzekomo naruszonych, przepisów regulujących kompletowanie i ocenę materiału dowodowego (art. 7 k.p.k., art. 366 k.p.k.), jak i podniesienie – niedopuszczalnego w kasacji pochodzącej od strony postępowania – zarzutu rażącej niewspółmierności kary. W takim układzie procesowym kasacja traci przynależne jej cechy nadzwyczajnego środka zaskarżenia i zasadniczo powinna zostać oceniona jako niedopuszczalna. Kierując się jednak dyspozycją art. 118 § 1 k.p.k. Sąd Najwyższy założył, że intencją skarżącego jest wskazanie na mankamenty w sferze kontroli odwoławczej wyroku Sądu *meriti* w określonym w kasacji zakresie. W takiej sytuacji autor kasacji powinien jednak oprzeć zarzuty na naruszeniu przepisów statuujących powinności Sądu II instancji, to jest art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Tak się jednak nie stało.

2. Treść zarzutów z pkt. 1a i 1b w powiązaniu z uzasadnieniem kasacji wskazują, że intencją skarżącego jest zakwestionowanie poprawności oceny wyjaśnień współoskarżonego A.M., w zakresie, w jakim obciążył on oskarżonego A.P. i zaaprobowanie takiego procedowania przez Sąd odwoławczy. Zarzut ten jest bezzasadny w stopniu oczywistym. Sąd odwoławczy obszernie i wnikliwie odniósł się do zarzutów analogicznej treści, sformułowanych we własnej apelacji oskarżonego, jak też – wywiedzionej w jego imieniu przez obrońcę. Prawidłowo przyjął, że Sąd *meriti* nie dopuścił się uchybień zarówno w sferze kompletowania, jak i oceny materiału dowodowego. Pisemne motywy wyroku są jasne, świadczą o wszechstronnym rozważeniu okoliczności sprawy. Pozwalają również stronie poznać, które okoliczności Sąd Rejonowy uznał za udowodnione, a które nie, na jakich oparł się w tej mierze dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Prawidłowo Sąd Okręgowy przyjął, że ocena dowodów na niekorzyść A.P., w tym w

szczegółności obciążających go wyjaśnień A.M., nie nosi cech dowolności i spełnia kryteria wyznaczone przepisem art. 7 k.p.k. Takie stanowisko Sąd Najwyższy w pełni podziela. Oczywiście jest, że to wyjaśnienia A.M. były zasadniczą podstawą przypisania oskarżonym zarzucanych im czynów. Sąd Rejonowy dokonał ich kompletnej, wprost drobiazgowej analizy, nie znajdując – w odniesieniu do czynów zarzucanych A.P., jakichkolwiek podstaw do zakwestionowania ich wiarygodności, o czym świadczyła ich zgodność z zeznaniami zdecydowanej większości przesłuchanych w sprawie świadków, do których zaliczali się zwłaszcza pokrzywdzeni przestępstwami. O prawidłowości i zgodności z regułami procedury karnej oceny Sądu Rejonowego świadczy obszerny i logiczny wywód zawarty na s. 197-200 pisemnych motywów wyroku, który zasadnie zyskał aprobatę Sądu ad quem. Przeciwnie twierdzenia, odnośnie przebiegu zdarzeń i braku udziału w nich oskarżonego A.P., zawarte w apelacjach oskarżonego i jego obrońcy, trafnie zostały ocenione wyłącznie jako polemika z ustalonym stanem faktycznym.

3. Akcentowana w kasacji (s. 6-7) ocena Sądu Okręgowego odnosząca się do oskarżonego H.B. nie znajduje bezpośredniego przełożenia na trafność skazania oskarżonego A.P.. Sąd odwoławczy wyraźnie zaakcentował, że jakkolwiek podstawą uniewinnienia pierwszego z wyżej wymienionych, była odmowa dania wiary A.M., to powodem takiej oceny był konflikt pomiędzy nim a H.B.. Okoliczność taka, odnosząca się wyłącznie do jednego z oskarżonych, nie dezawuuje wiarygodności wszystkich pozostałych depozycji A.M. i nie dekompletuje wszystkich pozostałych okoliczności wskazujących na winę oskarżonego A.P., zwłaszcza kiedy znajdują one zakotwiczenie w innych – niż wyjaśnienia A.M. – dowodach o charakterze obiektywnym, choćby zeznaniach pokrzywdzonych. Uwagi te odnieść należy do stanowiska prezentowanego aktualnie w kasacji. Skarżący powinien zdać sobie sprawę, że podstawą zarzutu kasacyjnego nie może być samo negowanie wiarygodności dowodów stanowiących podstawę przypisania sprawstwa skazanemu tylko dlatego, że zostały one ocenione w sposób dla niego niekorzystny, ani też przeciwstawienie im innych dowodów lub ich fragmentów, stawiających skazanego w korzystniejszym świetle (zob. postanowienie SN z dnia 16 czerwca 2015 r., III KK 176/15).

4. Kolejny zarzut kasacji zdaje się wskazywać na przeoczenie przez skarżącego dyspozycji art. 457 § 3 k.p.k. regulującego wymogi dotyczące uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego odnoszącego się do zarzutów sformułowanych w apelacji. W takim zakresie wyżej wskazany przepis stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 424 § 1 k.p.k., który w postępowaniu odwoławczym może znaleźć zastosowanie zasadniczo wyłącznie w razie orzekania reformatoryjnego (zob. wyroki SN: z 9 maja 2017 r., V KK 63/17; z 30 września 2016 r., IV KK 126/16). Przyznać należy, że pisemne motywy Sądu odwoławczego zostały sporządzone syntetycznie. Nie sposób jednak przyjąć, że uniemożliwiają one zrozumienie oskarżonemu, czym kierował się Sąd odwoławczy utrzymując w mocy skazanie dokonane przez Sąd pierwszej instancji. Sąd Okręgowy wyraźnie wskazał, że polemiczny charakter zarzutów środków zaskarżenia nie daje podstaw do podważenia trafności oceny przeprowadzonej przez Sąd *meriti* oraz przedstawił w tym zakresie stosowną argumentację, której ponowne przytaczanie jest zbędne.

5. Samoistny zarzut nadzwyczajnego środka zaskarżenia sprowadzający się do zakwestionowania wysokości wymierzonej oskarżonemu kary łącznej, jest – z mocy art. 523 § 1 zdanie drugie k.p.k. niedopuszczalny w kasacji pochodzącej od strony postępowania. Natomiast analogiczny zarzut apelacji został rozpoznany, o czym przecież świadczy złagodzenie wymiaru kary łącznej orzeczonej w stosunku do A.P.. Także i w tym zakresie stanowisko Sądu odwoławczego zostało prawidłowo i jasno uzasadnione.

Odnosnie zaś kasacji wywiedzionej w imieniu A.B., stwierdzić należało, co następuje.

1. Pomimo oparcia kasacji na zarzutach naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., analiza treści zarzutów w powiązaniu z ich uzasadnieniem daje podstawy do przyjęcia, że także i w tym wypadku skarżący dąży wyłącznie do poddania kolejnej ocenie – tym razem przez Sąd Najwyższy – wyroku Sądu I instancji, co jest sprzeczne z istotą postępowania kasacyjnego. Zarzuty podniesione pod adresem orzeczenia Sądu I instancji podlegają rozważeniu przez sąd kasacyjny tylko w takim zakresie, w jakim jest to konieczne dla właściwego rozpoznania zarzutów stawianych w tym nadzwyczajnym trybie zaskarżonemu wyrokowi sądu odwoławczego. Tych zarzutów jednak nie można rozpatrywać w oderwaniu od

zarzutów stawianych orzeczeniu sądu odwoławczego, skoro nie jest funkcją kontroli kasacyjnej kolejne, powielające kontrolę apelacyjną rozpoznawanie zarzutów stawianych pod pozorem kasacji orzeczeniu sądu pierwszej instancji (zob. postanowienie SN z dnia 26 marca 2013 r., III KK 449/12).

2. Zarzuty odnoszące się do prawidłowości kontroli apelacyjnej w sferze depozycji A.M. nie zasługują na uwzględnienie. Motywy takiego stanowiska Sądu Najwyższego są przy tym identyczne, jak w odniesieniu do kasacji wywiedzionej na rzecz A.P.. Ponownie podkreślić należy, że o ile prawem obrony jest taka interpretacja materiału dowodowego, której efekt jest korzystny dla oskarżonego, nie świadczy to o tym, iż ocena dokonana przez sąd orzekający jest dowolną, a tym samym wadliwą. Rekonstruując stan faktyczny Sąd Rejonowy rozważył treść wyjaśnień A.M., dokonał ich analizy pod względem spójności, konsekwencji, logiki, zbadał czy istnieją okoliczności mogącego podważyć ich wiarygodność i skonfrontował z pozostałym, bardzo obszernym materiałem dowodowym. Wreszcie, swoje stanowisko w tym zakresie należycie umotywowował akcentując fakt, iż wyjaśnienia wyżej wymienionego, dotyczące czynów prawomocnie przypisanych A.B., znalazły potwierdzenie w zeznaniach świadków – pokrzywdzonych tymi przestępstwami. W odniesieniu do skazanego A.B. nie ujawniły się przy tym jakiegokolwiek niedające się usunąć wątpliwości, obligujące do zastosowania dyspozycji art. 5 § 2 k.p.k. Wobec kompletności, logiczności i przejrzystości oceny Sądu Rejonowego, brak było również podstaw do uwzględnienia zarzutu obrazy art. 7 k.p.k.

Powyższe dowodzi, że stanowisko Sądu odwoławczego jest trafne, a kontrola apelacyjna zaskarżonego wyroku spełnia wymogi stawiane m.in. poprzez art. 433 § 2 k.p.k. Okoliczności tej, szczególnie w płaszczyźnie funkcji sądu kasacyjnego, nie jest w stanie zmienić wyłącznie odmienne postrzeganie przez oskarżonego wyników postępowania dowodowego. Także wywód odnoszący się do istoty naruszeń przepisów art. 5 § 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k., w tym – wykluczający ich współistnienie w zarzutach odnoszących się do tych samych okoliczności, uznać należy za trafny i wyczerpujący.

3. Podnoszona przez obronę okoliczność polegająca na nieprzeprowadzeniu z urzędu w stosunku do oskarżonego wywiadu środowiskowego nie uwzględnia

wymogu przewidzianego w art. 526 § 1 k.p.k. obligującego do podania na czym polega zarzucane uchybienie i wykazania choćby jego minimalnego wpływu na trafność rozstrzygnięcia Sądu II instancji. Sformalizowany charakter kasacji i wyjątkowość (verba legis: „nadzwyczajność”) tego środka zaskarżenia powodują, że obowiązek ten nie może zostać w całości przerzucony na sąd kasacyjny i nie jest rolą Sądu Najwyższego „domyślanie” się rzeczywistych intencji skarżącego, których nie wyartykułowano w treści zarzutu lub uzasadnieniu kasacji. Jak natomiast wynika z okoliczności niniejszej sprawy, trudno dowodowi temu przyznać walor wywierania „istotnego wpływu na treść orzeczenia”, skoro zamierzony efekt w postaci obniżenia oskarżonemu wymierzonej kary łącznej pozbawienia wolności został przez skarżącego osiągnięty nawet bez potrzeby przeprowadzenia tego dowodu.

4. Tak samo jak to miało miejsce w odniesieniu do kasacji dotyczącej A.P., skarżącemu przypomnieć należy, że niedopuszczalny w kasacji pochodzącej od strony postępowania jest zarzut sprowadzający się do kwestionowania wysokości wymierzonej oskarżonemu kary łącznej (art. 523 § 1 zdanie drugie k.p.k.). Natomiast tożsamy zarzut apelacji został rozpoznany, o czym przecież świadczy złagodzenie wymiaru kary łącznej orzeczonej w stosunku do A.B.. Także i w tym zakresie stanowisko Sądu odwoławczego zostało wyczerpująco uzasadnione.

Co do kasacji obrońcy skazanego P.F., należało podnieść, iż:

1. Zarzut naruszenia art. 4 k.k. jest chybiony. W pełni podzielić należy argumentację Sądu Okręgowego, że przepis art. 2 ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny z dnia 3 czerwca 2005 r. (Dz.U. Nr 132, poz. 1109) wyraźnie określa, że do czynów popełnionych przed wejściem w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy Kodeksu karnego o przedawnieniu w brzmieniu nadanym tą ustawą, chyba że termin przedawnienia już upłynął. Przepis ten wyłącza spod zasady *lex mitior agit* regulację odnoszącą się do zmiany (wydłużenia) okresów przedawnienia karalności czynów zabronionych (zob. wyroki SN: z dnia 29 listopada 2012 r., IV KK 176/12, z dnia 8 października 2013 r., III KK 236/13). Uzasadniony jest pogląd Sądu Okręgowego, że skoro w dniu 3 sierpnia 2005 r. (data wejścia noweli w życie) czyny nie przedawniły się, to stosuje się do nich przepisy nadane nową ustawą, a w konsekwencji okres przedawnienia tych czynów wynosi lat 15, a nie 10.

Przedmiotową ustawą zmieniającą został również wydłużony termin określony w art. 102 k.k. i do niego także ma zastosowanie powołany przepis art. 2 noweli.

2. Niezasadny jest również zarzut wskazujący na rzekome naruszenie art. 410 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. Zarzut ten, pomijając iż dotyczy wyłącznie postępowania pierwszoinstancyjnego, ponownie zasadza się na wadliwości pozytywnej oceny wyjaśnień A.M. i uczynienia ich podstawą ustaleń faktycznych. Aktualne wobec tego pozostają wszystkie zaprezentowane wyżej rozważania odnoszące się do prawidłowości oceny przeprowadzonej w tym zakresie przez Sąd odwoławczy. Dodać jedynie można, iż uzasadnienie zarzutu kasacji opiera się wyłącznie na gołosłownym forsowaniu tezy o niewinności oskarżonego P.F., mającego zostać fałszywie pomówionym przez wyżej wymienionego. Podniesione w uzasadnieniu kasacji argumenty mające przemawiać za taką tezą stanowią jedynie nieudolną – bo nieznajdującą oparcia w ustawie procesowej – próbę poddania kolejnej ocenie, tym razem Sądu Najwyższego, konkretnych dowodów i poczynienia na ich podstawie odmiennych – od przyjętych przez oba Sądy – ustaleń odnośnie do sprawstwa P.F.. Świadczy to wyłącznie o zignorowaniu istoty postępowania kasacyjnego i karnoprocesowej roli Sądu Najwyższego. Argumentacja ta, wobec jej wcześniejszego zaprezentowania w apelacji, stanowiła przedmiot rozważań Sądu Okręgowego i po raz kolejny wypada stwierdzić, że została trafnie uznana wyłącznie za polemikę z ustaleniami dokonanyymi przez Sąd meriti.

Wszystkie te powody zdecydowały o oddaleniu wszystkich kasacji jako oczywiście bezzasadnych.

Aktualne położenie życiowe skazanego A.P. i związana z nim ograniczona możliwość zarobkowania uzasadniała zwolnienie go od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego.

W ocenie Sądu Najwyższego podstawy do zwolnienia z obowiązku poniesienia tych kosztów nie wystąpiły po stronie skazanych A.B. i P.F. i obowiązani są oni je ponieść w częściach na nich przypadających.

Wobec sporządzenia i złożenia kasacji przez obrońcę wyznaczonego z urzędu, należało zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. B. kwotę 442,80 zł, w tym 23% VAT za sporządzenie i wniesienie kasacji (art. 29 ust. 1 ustawy – Prawo

o adwokaturze oraz § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 18).

as